

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Utskottet för utveckling

PRELIMINÄR VERSION
2006/...(INI)

18.8.2006

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om det strategiska partnerskapet EU-Sydafrika
(2006/...(INI))

Utskottet för utveckling

Föredragande: Luisa Morgantini

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	8

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om det strategiska partnerskapet EU-Sydafrika (2006/...(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet av den 28 juni 2006 – ”Mot ett strategiskt partnerskap mellan EU och Sydafrika” (KOM(2006)0347),
- med beaktande av kommissionens meddelande till rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet om riktlinjer för kommissionen avseende översynen av avtalet om handel, utveckling och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Sydafrika, å andra sidan av den 28 juni 2006 (KOM(2006)0348),
- med beaktande av avtalet om handel, utveckling och samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Sydafrika, å andra sidan, som undertecknades i oktober 1999 och till vissa delar tillämpades provisoriskt sedan januari 2000 och trädde det i kraft fullt ut den 1 maj 2004 sedan alla parter ratificerat avtalet,
- med beaktande av partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS), å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 (Cotonouavtalet)¹,
- med beaktande av rapporten från FN:s millennieprojekt ”Investing in Development: A Practical Plan to Achieve the Millenium Development Goals”,
- med beaktande av den gemensamma förklaringen från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, Europaparlamentet och kommissionen om Europeiska unionens utvecklingspolitik: Europeiskt samförstånd²,
- med beaktande av sin resolution av den 17 november 2005 om en utvecklingsstrategi för Afrika³ och av sin resolution av den 6 juli 2006 om partnerskapet för tillväxt, stabilitet och utveckling mellan EU och Västindien⁴,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utveckling (A6-.../2006), och av följande skäl:

¹ Partnerskapsavtal mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 (EGT L 317, 15.12.2000, s. 3).

² EUT C 46, 24.2.2006, s. 1.

³ Antagna texter, P6_TA(2005)0445.

⁴ Antagna texter, P6_TA(2006)0304.

- A. Sydafrika är den viktigaste politiska makten i Afrika söder om Sahara. Landet är framför allt aktivt inom ramen för Afrikanska unionen samt NEPAD (New Partnership for Africa's Development) på afrikansk nivå och SADC (Southern Africa Development Community) på regional nivå, och det är även en betydelsefull internationell aktör, bland annat i de internationella handelsförhandlingarna.
- B. Sydafrika är den absolut starkaste ekonomin i Afrika söder om Sahara och av AVS-länderna.
- C. Inkomstklyftorna är ett arv från apartheidtiden. Majoriteten av den vita befolkningens levnadsförhållanden är jämförbara med västeuropeisk standard, medan majoriteten av den svarta befolkningen lever i förhållanden som är jämförbara med dem i världens minst utvecklade länder. Närapå halva befolkningen lever under fattigdomsgränsen.
- D. Den sydafrikanska regeringens strategi för att stärka den svarta befolkningens ställning i ekonomin (black economic empowerment strategy (BEE)) antogs under 2004 och syftar till att rätta till ojämlikheter som lever kvar från apartheidtiden genom att öka den missgynnade befolkningens delaktighet i ekonomin.
- E. Arbetslöshetsnivån är extremt hög i Sydafrika. Officiellt uppgår arbetslösheten till över 30 procent, men enligt inofficiella beräkningar uppgår den till nästan 40 procent.
- F. Den sydafrikanska regeringen har fastställt makroekonomiska politiska mål inom ramen för ett initiativ för påskyndad och delad tillväxt för Sydafrika (Accelerated and Shared Growth Initiative for South Africa (ASGISA)) med syftet att öka den ekonomiska tillväxten till 6 procent och halvera arbetslösheten och fattigdomen fram till 2014.
- G. Sydafrika har det högsta antalet HIV-smittade personer i världen, med 320 000 människor som avled i aids under 2005. Förutom att aidsepidemin är en humanitär tragedi påverkar den också den sydafrikanska ekonomin.
- H. Sydafrika är en motor för ekonomin i hela Afrika söder om Sahara och den ekonomiska utvecklingen i landet kan medföra minskad fattigdom och att millennieutvecklingsmålen uppnås på ett regionalt plan.
- I. EU är Sydafrikas viktigaste handelspartner, medan handeln med Sydafrika är av medelstor betydelse för EU.
- J. Sydafrika är en avtalspart till Cotonouavtalet, men får inte erhålla icke ömsesidiga handelsförmåner och får inte heller bidrag från Europeiska utvecklingsfonden. Däremot deltar landet i det politiska samarbetet och i AVS-EU-institutionerna.
- K. EU är den absolut största givaren till Sydafrika och står för cirka 70 procent av det totala givarstödet, som motsvarar cirka 1,3 procent av statsbudgeten.
- L. Såväl ekonomiska förbindelser och handelsförbindelser som samarbete inom politik, samhälle, kultur, miljö, hälsa och andra områden omfattas av avtalet om handel,

utveckling och samarbete mellan EU och Sydafrika, som syftar till att skapa ett frihandelsområde med en asymmetrisk tidsplan och skydd av känsliga sektorer.

- M. Kommissionen har lagt fram ett förslag till ett nytt strategiskt partnerskap mellan EU och Sydafrika, inriktat på tre huvudsakliga mål, nämligen att skapa en enda enhetlig och tydlig ram för samtliga samarbetsområden, att övergå från politisk dialog till strategiskt politiskt samarbete och att öka det befintliga samarbetet genom ett ändrat avtal om handel, utveckling och samarbete.
- N. Avtalet om handel, utveckling och samarbete har gjort det möjligt för EU att överbrygga klyftan i handelsbalansen i förhållande till Sydafrika och innebär en större börda för Sydafrika än för EU, då tulljusteringarna gör att EU gynnas mer av dagens avtal än Sydafrika.
- O. Jordbruks- och högteknologiprodukter från EU kommer in på de sydafrikanska marknaderna med negativa följder för jordbrukssektorn och för utvecklingen av sydafrikansk strategisk produktion med mervärde som exempelvis läkemedel, maskiner och fordon.
- P. Sydafrika har redan gjort omfattande åtaganden på tjänsteområdet enligt GATS och står inför allvarliga svårigheter vad gäller att uppnå en acceptabel nivå på tillgänglighet och samhällsomfattande tjänster.
- Q. Kommissionen har för avsikt att ändra avtalet om handel, utveckling och samarbete genom att införa ytterligare bestämmelser om handelsliberalisering och bindande åtaganden rörande tjänster, investeringar, offentlig upphandling, immateriella tillgångar, konkurrens, standardisering, tullar och ursprungsregler.
- R. I synnerhet inbegripandet av investeringar och offentlig upphandling skulle skapa problem för Sydafrika och, i ännu större utsträckning, för de övriga länder som ingår i Södra Afrikas tullunion (SACU). Dessa frågor bidrog till att frihandelsförhandlingarna mellan SACU-länderna och Förenade staterna bröt samman.
- S. Kommissionen föreslår även att avtalet om handel, utveckling och samarbete skall stämma överens med det ändrade Cotonouavtalet i fråga om spridning av massförstörelsevapen, terrorismbekämpning, bekämpande av straffrihet och förhindrande av legosoldatverksamhet.
- T. Kommissionen avser att för det gemensamma samarbetsrådet för EU-Sydafrika den 14 november 2006 lägga fram ett förslag till handlingsplan för EU och Sydafrika för genomförandet av det strategiska partnerskapet.
- 1. Europaparlamentet välkomnar att kommissionen vidtar åtgärder för ett strategiskt partnerskap mellan EU och Sydafrika och att den föreslår en enhetlig långsiktig samarbetsram.

2. Europaparlamentet understryker att det strategiska partnerskapet bör medföra en enda ram inom vilken de existerande samarbetsinstrumenten kan fungera mer effektivt i den sydafrikanska befolkningens och ekonomins intresse.
3. Europaparlamentet betonar även att handlingsplanen måste ha fattigdomsminskning som sitt övergripande mål, i enlighet med Cotonouavtalet och i syfte att uppnå millennieutvecklingsmålen, samt att den måste beakta hur det strategiska partnerskapet påverkar länderna i regionen och förhandlingarna om avtal om ekonomiskt partnerskap.
4. Europaparlamentet välkomnar det nya synsättet att övergå från politisk dialog till strategiskt politiskt samarbete och gemensamma målsättningar i regionala, afrikanska och internationella frågor, med beaktande av att Sydafrika kan spela en viktig roll som språkrör för de afrikanska länderna söder om Sahara i internationella sammanhang som WTO och FN.
5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att beakta det faktum att Sydafrika byggt upp viktiga politiska och handelsmässiga förbindelser med asiatiska och latinamerikanska länder samt med i-länder inom ramen för internationella grupperingar.
6. Europaparlamentet understryker att handlingsplanen bör ta de ekonomiska skillnaderna mellan EU och Sydafrika i beaktande, särskilt på handelsområdet.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inte insistera på införandet av frågor i det ändrade avtalet om handel, utveckling och samarbete, vilket skulle hämma Sydafrikas ekonomiska utveckling eller kampen för fattigdomsminskning, liksom att inte utöva påtryckningar för att den privata sektorn skall delta i större utsträckning i tillhandahållandet av grundläggande tjänster. Kommissionen uppmanas även att dra lärdom av sammanbrottet av frihandelsförhandlingarna mellan SACU och Förenta staterna, där Förenta staterna försökte driva igenom villkor som var oacceptabla för SACU.
8. Europaparlamentet föreslår att EU:s budget skall innehålla anslag för underlättande av den svåra handelsintegrationsprocessen i södra Afrika.
9. Europaparlamentet föreslår att handlingsplanen och EU:s budget skall inbegripa stöd till förmån för en god sydafrikansk energiförsörjningsstrategi som tar hänsyn till klimatförändringarna och dess sociala och miljömässiga inverkan på de fattiga i Sydafrika och i regionen samt huvudsakligen inriktas på utvecklingen av förnybara energikällor.
10. Europaparlamentet poängterar att handlingsplanen bör vara inriktad på deltagande och många aktörer samt fokusera på stöd till sydafrikanska prioriterade frågor, bland annat regeringens åtgärder för ekonomisk återhämtning och kampen mot ekonomisk ojämlikhet, i enlighet med initiativet för påskyndad och delad tillväxt för Sydafrika (ASGISA) och strategin för att stärka den svarta befolkningens ställning i ekonomin (BEE).
11. Europaparlamentet föreslår att sådana begäran om tekniskt stöd från Sydafrikas sida som är inriktade på att uppnå landets utvecklingsmål och bidra till den sociala och ekonomiska utvecklingen i regionen skall prioriteras.

12. Europaparlamentet insisterar på att utvecklingsstödet skall ges lokalt och att externa experter skall anlitas och varor importeras enbart när det inte finns några jämförbara regionala experter eller varor att tillgå.
13. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föra en löpande dialog med den sydafrikanska regeringen och att inbegripa parlamentet, de lokala regeringarna och det civila samhället i diskussionerna om det strategiska partnerskapet och om handlingsplanen och dess genomförande.
14. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, EU:s medlemsstaters regeringar och parlament och Republiken Sydafrikas nationalförsamling.

MOTIVERING

Efter att ha styrts av den vita minoriteten genom apartheidsystemet under årtionden höll Sydafrika sitt första allmänna flerpartival någonsin i april 1994. Efter att ha lyckats med denna fredliga övergång från vitt minoritetsstyre till demokrati blev landet en fullvärdig medlem av det internationella samfundet.

Internationella förbindelser

Sydafrika är den viktigaste politiska makten i Afrika söder om Sahara och den starkaste ekonomin i denna del av kontinenten. Sydafrikas ekonomi står för 50 procent av BNP i Afrika söder om Sahara och 75 procent av de 14 SADC-ländernas BNP.

På kontinentnivå ses Sydafrika, och president Mbeki personligen, som en drivande kraft som främjar Afrikas utveckling. Landet spelade en betydande roll i bildandet av Afrikanska unionen. President Mbeki är nära förbunden med NEPAD (New Partnership for African Development). Han spelar också en tydlig roll i ansträngningarna för att stifta fred i afrikanska länder och regioner i konflikt.

På det regionala planet är Sydafrika en dominerande medlem av SADC (Southern African Development Community), som har totalt 14 medlemsstater, och SACU (Southern African Customs Union – tillsammans med BLNS-länderna, dvs. Botswana, Lesotho, Namibia och Swaziland).

På det internationella planet betraktas Sydafrika allmänt som språkrör för länderna söder om Sahara och som en av företrädarna för utvecklingsländerna. Landet är särskilt framträdande i denna roll inom ramen för WTO:s handelsförhandlingar. Sydafrika spelade även en ledande roll i upprättandet av det nya strategiska partnerskapet mellan Asien och Afrika i april 2005. Landets växande internationella betydelse framhävs av dess medlemskap i de två ”20-grupperna”, dvs. den G-20 som består av nu 21 utvecklingsländer och som inrättades inför Cancúnmötet 2003 och den G-20 som består av finansministrar och centralbankschefer och som inrättades 1999 i syfte att samla viktiga industri- och utvecklingsekonomier för att diskutera nyckelfrågor i den globala ekonomin.

Inrikespolitik

Sedan de första fria valen 1994 har Sydafrika dominerats av African National Congress (ANC) och av presidenterna Nelson Mandela och Thabo Mbeki personligen. I de nationella valen 2004 ökade ANC sin röstandel till 69,7 procent. I dagsläget har ANC 293 av nationalförsamlingens 400 mandat. Democratic Alliance är andra största parti med 47 mandat. ANC:s ledande ställning bekräftades i 2006 års lokalval (66,3 procent av det nationsomspännande valet).

Trots det breda stödet för ANC i valen har regeringen och specifikt president Mbeki kritiserats på en rad områden, bland annat för hur man hanterar arbetslösheten, kriminaliteten och hiv/aids.

Sydafrika har det högsta antalet hiv-smittade människor i världen (5,5 miljoner personer). Under 2005 avled 320 000 personer i aids och 18,8 procent av befolkningen bär på hiv-viruset. Förutom att aidsepidemin är en humanitär tragedi så påverkar den Sydafrikas ekonomi genom att den har lett till att sydafrikanernas medellivslängd minskat till 45,7 år. Trots att president Mbeki skapat förvirring med anmärkningar om hiv och aids har den sydafrikanska regeringen har intagit en proaktiv inställning i ett försök att använda patentlagstiftningen för generiska antiretrovirala läkemedel inom ramen för TRIPS-avtalet, och det har gjorts strukturella och systematiska förändringar i det nationella hälso- och sjukvårdssystemet.

Ekonomisk politik

Arbetslösheten är extremt hög i Sydafrika och uppgår till över 40 procent. Den höga arbetslösheten och hiv/aids-katastrofen bidrar till social instabilitet som bland annat kommer i uttryck i en extremt hög kriminalitet. Sydafrika har en av de högsta mord- och våldtäktsfrekvenserna i världen, vilket påverkar bilden av landet negativt och inverkar på de utländska direktinvesteringarna.

Apartheidtidens negativa effekter på Sydafrikas ekonomi har fortfarande inte helt undanröjts, i synnerhet vad gäller förlusten av utländska marknader, den ineffektiva offentliga sektorn och – vilket är värst – de enorma inkomstskillnaderna mellan den vita minoriteten och den svarta majoriteten av befolkningen, något som gör siffran för inkomst per capita (över 5 000 USD enligt växelkursen på marknaden) ointressant. Inkomstskillnaderna är bland de största i världen. De fattigaste 20 procenten av befolkningen innehar 3,3 procent av inkomsterna, medan de rikaste 10 procenten innehar 47,3 procent av inkomsterna, det vill säga att levnadsförhållandena för majoriteten av den vita befolkningen är jämförbara med västeuropeisk standard, medan majoriteten av den svarta befolkningen lever i förhållanden som är jämförbara med världens minst utvecklade länder. Närapå halva befolkningen lever under fattigdomsgränsen.

De flesta makroekonomiska indikatorerna utvecklades väl under det senaste årtiondet. BNP växte med 4,9 procent under 2005, budgetunderskottet uppgår till 0,6 procent (budgetåret 2005/2006), inflationen ligger inom ramen för eller under det officiella målet på 3–6 procent.

Den sydafrikanska regeringen hanterar de huvudsakliga ekonomiska och sociala problemen med hjälp av sin strategi för att stärka den svarta befolkningens ställning i ekonomin (black economic empowerment strategy (BEE)), som syftar till att rätta till ojämlikhet som lever kvar från apartheidtiden genom att göra den missgynnade befolkningen mer delaktig i ekonomin, och sitt initiativ för påskyndad och delad tillväxt för Sydafrika (Accelerated and Shared Growth Initiative for South Africa (ASGISA)), med syftet att öka den ekonomiska tillväxten till 6 procent och halvera arbetslösheten och fattigdomen fram till 2014. Det gemensamma initiativet för inhämtande av prioriterad kompetens (Joint Initiative for Priority Skills Acquisition) syftar till att åtgärda bristen på kvalificerad arbetskraft i ekonomiska nyckelsektorer.

Ekonomiska yttre förbindelser

Sydafrikas ekonomi betraktas som en motor för ekonomin i hela Afrika söder om Sahara. Utvecklingen i landet kan medföra minskad fattigdom och uppnående av millennieutvecklingsmålen på ett regionalt plan.

EU är Sydafrikas viktigaste handelspartner. Under 2005 års första sju månader kom 42,9 procent av landets totala import från EU och 37,6 procent av all export gick till EU. Importen från Sydafrika stod endast för 1,4 procent på EU-marknaden under 2005, och 1,7 procent av EU:s totala export gick till Sydafrika.

Sydafrikas ekonomiska yttre förbindelser omfattas av ett invecklat ramverk. Landet har WTO-medlemskap, har ingått ett bilateralt avtal om handel, utveckling och samarbete med EU och tillhör de AVS-länder som undertecknat Cotonouavtalet, men får inte erhålla icke ömsesidiga handelsförmåner och får inte bidrag från Europeiska utvecklingsfonden. Sydafrika deltar i det politiska samarbetet och i AVS-EU-institutionerna och kan delta i upphandlingsförfaranden inom ramen för Europeiska utvecklingsfonden i alla AVS-länder. Landet ingår även i förhandlingarna om avtalet om ekonomiskt partnerskap med den ”SADC-minus-grupp” som ingår i en tullunion med de fyra ”BLNS-länderna”. Sydafrika kommer dock inte att omfattas av avtalet om ekonomiskt partnerskap, utan dess handelsförbindelser med EU kommer även fortsättningsvis att täckas av avtalet om handel, utveckling och samarbete.

Det faktum att de rådande regionala integrationsprocesserna i södra Afrika (SADC, SACU, den inre marknaden för östra och södra Afrika) överlappar avtalet om ekonomiskt partnerskap komplicerar den regionala handelsintegrationen i området.

Avtalet om handel, utveckling och samarbete

Avtalet om handel, utveckling och samarbete började tillämpas fullt ut den 1 maj 2004. Efter övergångsperioder på tio år (för EU:s import från Sydafrika) respektive tolv år (för Sydafrikas import från EU) kommer det att leda till ett frihandelsområde och täcka cirka 90 procent av den bilaterala handeln. Avtalet innehåller också bestämmelser om en regelbunden politisk dialog.

Avtalet om handel, utveckling och samarbete inbegriper fortsatt ekonomiskt stöd från EU:s sida inom ramen för Europeiska programmet för återuppbyggnad och utveckling på cirka 130 miljoner euro per år. EU (och dess medlemsstater) är den absolut största givaren till Sydafrika och står för cirka 70 procent av det totala givarstödet, som motsvarar cirka 1,3 procent av den statliga budgeten.

Exempel på andra ekonomiska och handelsrelaterade samarbetsområden är föranstaltningar för ursprungskumulation, tulltjänstsamarbete, konkurrenspolitik, offentligt stöd, skydd av immateriella rättigheter, offentlig upphandling, standardisering, avreglering på tjänsteområdet, statistik, transporter och handelsbefrämjande. Samarbete planeras även på områdena näringsliv, främjande av investeringar, telekommunikationer, informationsområdet, energi, gruvindustri, turism, jordbruk, fiskeri, konsumentpolitik och (finansiella) tjänster.

Det finns två separata bilaterala avtal om vetenskap och teknik respektive vin och alkoholdrycker.

Konsekvenser av avtalet om handel, utveckling och samarbete

Avtalet om handel, utveckling och samarbete har gjort det möjligt för EU att överbrygga klyftan i handelsbalansen i förhållande till Sydafrika. Avtalets inbyggda asymmetri har lett till tvetydiga resultat. Avtalet har faktiskt skapat en obalans till EU:s fördel, då EU:s tulltariffändringar endast påverkar 25 procent av dagens handelsvaror, med en viktad genomsnittlig tulltariff på bara 2,7 procent. Sydafrikas tulltariffändringar påverkar däremot 40 procent av dagens handelsvaror och den viktade genomsnittliga tulltariffen ligger på 10 procent. Sydafrika drabbas hårdare av avtalet om handel, utveckling och samarbete sett till tulljusteringar, vilket har en avsevärd inverkan på statens intäktskapacitet och följaktligen på dess kapacitet till investeringar i den sociala sektorn och hälso- och sjukvårdssektorn.

EU har intagit en mycket aggressiv hållning i fråga om såväl jordbruk som andra sektorer som är känsliga för Sydafrika och för utvecklingen i regionen. Detta kommer att förstärkas ytterligare då de multilaterala förhandlingarna inom ramen för WTO:s Doharunda har ställs in. Detta riskerar att äventyra de regionala ansträngningar som redan gjorts för att uppnå millennieutvecklingsmålen.

Högteknologisektorn i Sydafrika står inför ett ökat tryck från importen från EU, som har en komparativ fördel. Detta kan leda till svårigheter för växande innovativa branscher i Sydafrika (läkemedel, maskiner, transportfordon) och hämma den regionala utvecklingen av strategiska sektorer, som skulle kunna bidra till förbättrad levnadsstandard i regionen och uppnåendet av millennieutvecklingsmålen.

Genomförandeperioden för tullreduktionen (vilken är störst i slutet av perioden) enligt avtalet om handel, utveckling och samarbete är kopplad till en liknande tidsperiod för införandet av SADC-ländernas frihandelsområde. En samtidig liberalisering mellan SADC-medlemmarna och mellan Sydafrika och EU kommer att göra det svårare att analysera effekterna av SADC-ländernas frihandelsområde respektive avtalet om handel, utveckling och samarbete. Avtalet om handel, utveckling och samarbete bör stödja SADC:s integration utan att äventyra SADC-medlemmarnas möjligheter att inleda och administrera processen i södra Afrika.

”Africa Growth and Opportunities Act” innehåller jämförelsevis mindre stränga begränsningar i fråga om ursprungsregler än avtalet om handel, utveckling och samarbete. De restriktiva ursprungsreglerna i avtalet om handel, utveckling och samarbete minskar möjligheten för länderna i södra Afrika att utnyttja den högre tekniska kapaciteten i Sydafrika för att öka förädlingen av sina exportprodukter till EU. Allmänna ursprungsregler kan främja positiva framåt- och bakåtriktade kopplingar mellan den Sydafrikanska ekonomin och ekonomin i övriga länder i södra Afrika.

Det strategiska partnerskapet mellan EU och Sydafrika samt den gemensamma handlingsplanen

Den 28 juni 2006 lade kommissionen fram ett förslag till ett strategiskt partnerskap mellan EU och Sydafrika, vilket skall genomföras tillsammans med en gemensam handlingsplan som skall läggas fram för samarbetsrådet för EU och Sydafrika i november 2006.

En central tanke är att utveckla den politiska dialogen på så sätt att EU och Sydafrika fastställer gemensamma politiska ställningstaganden i frågor av gemensamt intresse, vilka sedan skulle leda till gemensamma åtgärder på regional eller internationell nivå, dvs. gemensamma insatser i Afrika (fredsbevarande insatser, medling, NEPAD, Afrikanska unionen osv.) eller internationellt (dvs. i FN eller WTO, i frågor som migration, miljö, klimatförändringar etc.). När det gäller regionen södra Afrika föreslås gemensamma insatser rörande aidsepidemin, Zimbabwekrisen och regional integration.

Landstrategidokumentet för 2007–2013 är nu föremål för förhandlingar. Det skall stämma överens med den nya strategin för Sydafrika och genomföras som en del av den gemensamma handlingsplanen.

Översynen av avtalet om handel, utveckling och samarbete är en av strategins grundstenar. Kommissionen föreslår bland annat följande inslag i ett ändrat avtal:

- Hänvisning till millennieutvecklingsmålen.
- Rättsligt bindande åtaganden att bringa avtalet i överensstämmelse med det reviderade Cotonouavtalet (spridning av massförstörelsevapen, terrorismbekämpning, kampen mot straffrihet, stöd till Internationella brottmålsdomstolen, förhindrande av legosoldatverksamhet).
- Förstärkt politisk dialog i överensstämmelse med det reviderade Cotonouavtalet.
- Ytterligare bestämmelser om handelsliberalisering.
- Bindande åtaganden på områden såsom tjänster, investeringar, offentlig upphandling, immateriella rättigheter, konkurrens, standardisering och bedömning av överensstämmelse, tull och ursprungsregler.
- Stärkta bestämmelser på områden såsom rättvisa, frihet och säkerhet, penningtvätt, narkotika, migration, sociala frågor (sysselsättning, jämställdhet, arbetslagstiftning), ungdomsutbytesprogram och kultursamarbete.

Kortfattad bedömning av det strategiska partnerskapet och den gemensamma handlingsplanen

I det strategiska partnerskapet beaktas inte den viktiga utveckling och de sociala effekter som det faktum att översynen av avtalet om handel, utveckling och samarbete överlappar förhandlingarna om avtalet om ett strategiskt partnerskap troligen kommer att medföra för Sydafrika, och i ännu större utsträckning för BLNS-länderna och de övriga minst utvecklade länderna i regionen.

Inbegripandet av åtaganden i de s.k. "Singaporefrågorna" i avtalet om handel, utveckling och samarbete är särskilt problematiskt för Sydafrika. Trots påtryckningar från EU har avtal om offentlig upphandling och investeringar länge stött på motstånd i WTO och är en av orsakerna

till dödläget i frihandelsförhandlingarna mellan SACU och Förenta staterna. Sydafrika befinner sig kanske visserligen i ett bättre förhandlingsläge i dessa frågor än andra SACU-länder, men dessa förhandlingar måste grundas på faktabaserad politik.

Vid översynen av avtalet om handel, utveckling och samarbete bör man inte utöva påtryckningar för att den privata sektorn skall bli mer aktiv i tillhandahållandet av grundläggande tjänster. Sydafrika har gjort omfattande åtaganden i fråga om tjänster inom ramen för GATS och står redan inför allvarliga svårigheter att uppnå acceptabla nivåer på tillgänglighet och samhällsomfattande tjänster. Vad gäller investeringar har landet undertecknat många bilaterala investeringsfördrag som redan skyddar ett antal EU-medlemsstater. Främjande av offentlig-privata partnerskap för grundläggande tjänster har gett blandade resultat och har ofta varit negativa för fattiga människor inom sektorer som vatten och sanitet.

Det strategiska partnerskapet bör prioritera sådana begäran om tekniskt stöd på områden som är strategiska för att landets utvecklingsmål skall kunna uppnås, vilket även skulle kunna bidra till den sociala och ekonomiska utvecklingen i hela södra Afrika. Sydafrikas tekniska kapacitet bör utnyttjas med hjälp av ökat kapacitetsbyggande, tekniskt stöd och avtal om likvärdighet och ömsesidigt erkännande när det gäller livsmedelssäkerhet samt sanitära och fytosanitära åtgärder. Man bör också överväga mekanismer för att bistå andra grannländers export inom regionen i detta hänseende.

Det strategiska partnerskapet omfattar inte någon strategi för god energiförsörjning som tar hänsyn till klimatförändringarna och dess sociala och miljömässiga inverkan på de fattiga i Sydafrika och andra minst utvecklade länder i regionen. En strategi för en trygg energiförsörjning, baserad på miljöskydd och uppnående av millennieutvecklingsmålen, bör främja utvecklingen av förnybara energikällor såsom solenergi, vindkraft och biomassa samt energikällor med liten miljöpåverkan som exempelvis småskaliga vattenkraftanläggningar. Dessa skulle gynna de fattigaste delarna av befolkningen i regionen, som huvudsakligen bor i landsbygdsområden som inte är anslutna till elnätet. För att stödja detta mål bör EU anslå medel till stöd för en övergång från dagens beroende av utvinningsindustrin till en mer hållbar nationell och regional energistrategi.